

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Celostátní soutěž “ZELENÉ PODNIKÁNÍ” - Školní kolo 2010

Studijní texty pro 6. třídu ZŠ

Zástupce školy (pověřený pedagog) soutěžícím text vytiskne nebo nahraje text do paměti flash nebo nahraje na jiné medium (CD, disketa...). Soutěžící z přihlášené školy si mohou text stáhnout od 30.11.2010 z internetových stránek www.vcele.eu do svého počítače nebo do paměti flash nebo nahrát na jiné medium (CD, disketa...).

Texty ke studiu

Žáci mají 14 dnů na prostudování textů, doporučené literatury a internetových odkazů. Při studiu si vytváří svoje vlastní výpisky = „tahák“, který použijí při testu..

Test

V určenou hodinu shromáždí pověřený pedagog žáky. Samotný test obsahuje otázky s nezbytným textem. Otázky mají tři volitelné odpovědi, z nichž jedna je správná. Při vyplňování otázek textu žáci nesmí použít studijní materiály, ale každý žák si může vytvořit svoje vlastní poznámky = tahák, které může použít při samotné soutěži.

Vyhodnocení testů

Pověřený pedagog obdrží správné odpovědi, které předá porotě. Porota porovná odpovědi žáků se správnými odpověďmi a vyhodnotí soutěž v jednotlivých kategoriích.

Reprezentační týmy

Z vítězů jednotlivých kategorií (6. až 9. třída) si sami žáci nebo porota vytvoří dva 3-4 členné týmy - z každého ročníku jeden soutěžící, které budou reprezentovat školu v krajském eventuálně v celostátním kole.

Klíčová slova

Příroda a člověk, včely, člověk a přežití; životní potřeby; životní úroveň; životní styl, člověk a civilizace; kapesné, druhy příjmu (Z, Ž, M a I); výdaje nutné a ostatní; majetek (penězonosiči a penězožrouti);

PŘÍRODA A ČLOVĚK

Motto: „Ten, kdo nečte, není na tom lépe než ten, kdo číst neumí“.

neznámý autor

Příroda vytváří harmonický celek a síla přírody přesahuje naše obzory. Jedno je však zřejmé. Pochopit její odvěký řád neznámá měnit ji k obrazu svému, ale přizpůsobit se jejímu moudrému počínání.

V 18. století prohlásil François-Marie Voltaire, francouzský filozof, básník a spisovatel: „Příroda neviduje zisky ani zločiny, pouze následky,“ a jeho slova v dnešních časech spalují i mrazí. Denně se přesvědčujeme o její životadárné síle a o jejím odhodlání čelit bláhovému člověku, pokud by se ji rozhodl podvést či zneužít.

„Rozkvetlá louka, osvětlená sluncem s dopadajícími slunečními paprsky na lesy, zahrady a pole doprovázené bzukotem hmyzu. Všimněme si květu slunečnice, na který dosedá včelka. Co asi na něm bude dělat? No přeci opylovat ho. Je to věčný, prastarý tón rozkvetlých luk, lesů, sadů a zahrádek. Je to krásný a uklidňující pocit vhodný k zamyšlení“

Včely se vyvinuly asi před osmdesáti miliony let z předků podobným vosám. Podle toho kde žily, vznikly různé jejich druhy, například včely samotářské, až po včely medonosné. Včela medonosná je samostatný druh a spolu s dalšími devíti druhy patří do rodu „Včela“.

Dosavadní známá teorie říká, že Homo sapiens migroval z Afriky asi před šedesáti tisíci lety, kdy moderní člověk nahradil druhy jako Homo erectus a člověk neandertálský po celém světě. Postupně jsme se z tvora homo sapiens vyvinuli lidé, lidé spotřební společnosti. Tedy jak se říká „člověk král tvorstva“. O potřebách pračlověka a nás lidí, je následující text.

Otázka 1.

Stromy, keře i byliny potřebují ke svému přežití opylení. Jaký způsob opylení je charakteristický pro řepku olejnou?

- a) Opylení větrem.
- b) Opylení hmyzem.
- c) Samoopylením.

Otázka 2.

Proč jsou včely pro přírodu nezbytné?

- a) nesou med, který člověk sbírá a používá potravu a lék.
- b) jsou unikátní společností, která existuje přes 80 milionů let.
- c) opylují rostliny.

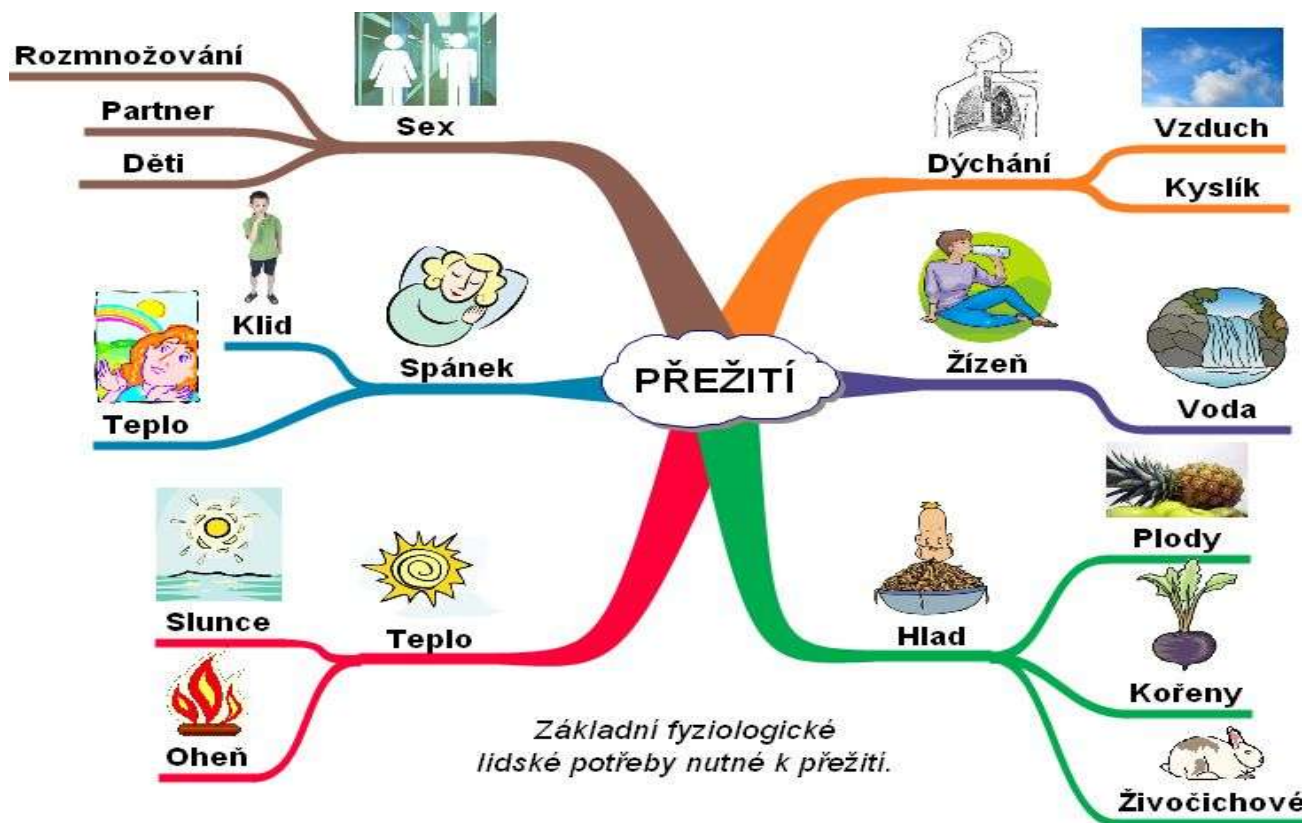
Otázka 3.

Největším zdrojem medu v Česku jsou:

- 1. a) lesy
- 2. b) řepková pole a ovocné sady
- 3. c) jetelová a slunečnicová pole

Přečtěte si texty a prohlédněte si myšlenkovou mapu.

Kdysi, za dob pračlověka, nebyly supermarkety, plastové pytlíky a tašky ani skleněné lahve. Pračlověk žil v souladu s přírodou. Bral si z přírody pouze to, co spotřeboval a příroda se s jeho odpadem lehce vypořádala. Pračlověk toho k přežití moc nepotřeboval. To ukazuje i následující myšlenková mapa popisující základní fyziologické potřeby nutné k přežití:

Život našich nejstarších předků byl skromný.

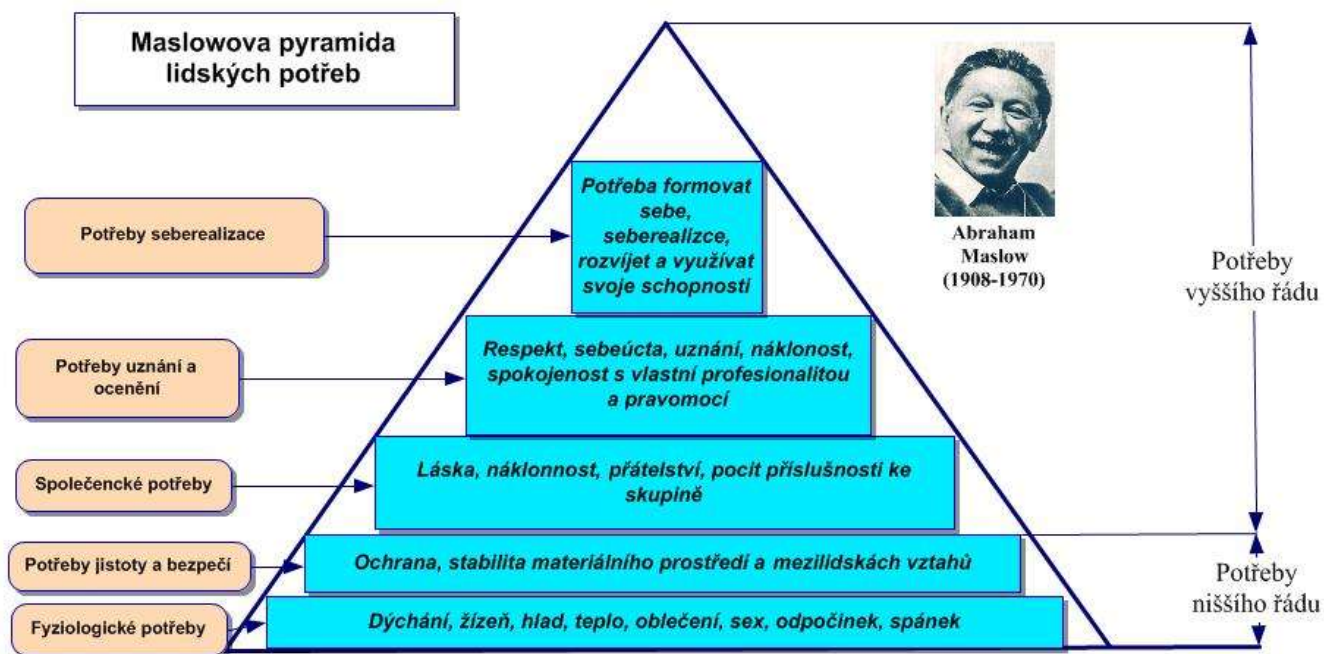
Doplňující informace na internetu

http://www.zbynekmlcoch.cz/info/ruzne/pyramida_potreb_fyziologicke_bezpeci_socialni_ucty_respektu_uznani_rustu.html

Pračlověk žil v tlupách v souladu s přírodou, o svoje potřeby nutné k přežití se postaral sám se svojí tlupou. Příroda mu poskytovala vše, co potřeboval, vzduch, vodu, jídlo, teplo, spánek i partnera či partnerku.

Mimo své fyziologické potřeby, které mu umožnily přežít, má však člověk i další potřeby, potřeby vyššího řádu. Mezi ně patří „potřeba jistoty a bezpečí“, „společenské potřeby“, „potřeba uznání“ a „potřeba seberealizace a ocenění“.

Americký vědec Abraham Maslow (1908-1970) sestavil tuto pyramidu:

Tlupa, ve které pračlověk žil, mu mnohé z těchto životních potřeb dopřávala. Dělna práce v tlupě rozdělila lidi na lovce a hlídače dětí a ohňů. Později se rozdělili na chovatele domácích zvířat a pěstitele rostlin. Ještě později vznikla řemeslná výroba (výroba šatů, bot, náradí, nádobí...).

Další informace Viz: http://cs.wikipedia.org/wiki/Maslowova_pyramida

Otázka 4.

Co ještě potřeboval pračlověk k přežití mimo dýchání, pití, jídlo, teplo, odpočinek?

- a) peníze,
- b) práci,
- c) partnera (partnerku)

I v současné době žijí lidé v souladu s přírodou. Podívejte se na život indiánů.

Opouštíme ráj

Shlédněte dokumentární film pana Pavla Bezoušky z České televize na internetu

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10123227376-opoustime-raj/>

Shlédli jste? Odpovězte na následující otázky.

Otázka 6.

Kdo to jsou environmentální běženci?

- a) lidé, kteří utíkají před viry.
- b) lidé, kteří utíkají před zničenou přírodou.
- c) lidé, kteří utíkají před špatným počasím.

Otázka 7.

Po čem touží indiáni obývající deštné pralesy?

- a) touží po tom, aby jim nikdo nekazil životní prostředí
- b) touží po plodech civilizace
- c) chtějí prodávat dřevo z pralesů, aby měli peníze

Otázka 8.

Jsou indiáni v přírodě šťastní?

- a) Nejsou šťastni, chtějí žít mimo prales, ale nemají kde bydlet.
- b) Ano, jsou šťastní, ale mají málo peněz na jídlo.
- c) Ano, jsou šťastni, ale mají obavy o přírodu ve které žijí.

Otázka 9.

Proč lidé kácí v deštných pralesech stromy?

- a) chtějí získat úrodnou půdu, aby ji zúrodnili
- b) chtějí dřevo ze stromů prodat
- c) chtějí stavět obydlí pro indiány

Výměnný obchod

Nejdříve se lidé soustředili na chov zvířat, na pěstování různých rostlin a výrobu nejrůznějších nástrojů a náradí, vznikly podmínky pro směnný obchod. „Ten uměl to, a ten zas tohle“. Předkové své potřeby uspokojovali směnou zboží a služeb. Něco za něco. Jak však vyměnit králíka za koně? Kolik králíků za jednoho koně?

Vraťme se ještě na chvíli do minulosti. V 10. století vznikl v některých zemích otrokářský řád, kdy se otrokář staral o své otroky, kteří pro otrokáře pracovali. Otroek nebyl svobodný. Patřil svému pánovi – otrokáři, který se o něj dobře nebo špatně staral.

Potom přišel feudalismus. Feudálové vlastnili majetek (pole, louky, lesy) a pronajímali (propachtovali) ho svým poddaným. Poddaní byli svobodní a pracovali na majetku svého panovníka, aby přežili. Za tento pronájem museli odvádět „desátek“ svému panovníkovi.

Otázka 10.

Desátek byl poplatek z propachtovaného (pronajatého) majetku. Co znamenal?

- a) deset kusů krav
- b) deset hřiven zlata
- c) desetina z úrody

Poptávka po výrobcích se zvyšovala. Zvyšovala se výroba. Obchod kvetl. S rozšiřujícím se obchodem vznikla potřeba univerzální směnné jednotky. Po různých pokusech platit škeblemi, kameny, drahými kovy (stříbro, zlato), vznikly peníze – mince. Později vznikly papírové peníze.

Nyní dokonce nemusíme mít v bance žádné své peníze, ale máme-li kreditní karty, banka nám peníze půjčí.

V naší civilizaci – tržním hospodářství - nyní platíme penězi skoro za vše, a to i za základní životní potřeby.

Porovnejme, za které základní životní potřeby nyní platíme a co je ještě zadarmo.

<http://www.dolceta.eu/ceska-republika/Mod7/spip.php?rubrique14>

Vznikly státy a státečky. Republiky a knížectví. Lidé žili a pracovali. Stát vynakládal peníze na jejich bezpečnost, vzdělání a zdraví. Stavěl silnice, mosty, školy, nemocnice. A obchod vzkvátal. Současní lidé bydlí v domech s vodovodem a s kanalizací. Do bytů se rozšířila elektřina a plyn. Zkrátka pohodlí a vyšší životní úroveň.

Najednou v naší spotřební společnosti všechno stojí peníze. Za většinu základních životních potřeb platíme. Otočíme spínačem a je světlo. Elektroměr měří, kolik elektřiny spotřebujeme. Otočíme kohoutkem, teče pitná voda, točí se vodoměr a měří spotřebu vody. Dokonce nyní splachujeme WC pitnou vodou a topíme v bytě tak, že musíme větrat.

Po čase přijde vyúčtování. Peníze musíme poslat do určitého termínu. Můžeme je poslat prostřednictvím pošty nebo elektronicky přímo z našeho bankovního účtu na účet dodavatele elektřiny, vody a plynu. Pohodlí většinou stojí peníze a my, lidé, musíme peníze získat vlastní pracovní aktivitou, většinou prací v zaměstnání.

Životní úroveň a spokojeně prožitý život

Ale záleží však na nás, za co peníze vydáváme. Pan Robert Kiyosaki, říká, že „Peníze nejsou to nejdůležitější v životě, ale zdá se, že ovlivňují vše, co v životě důležité je“. V současné společnosti se bez peněz neobejdeme.

Můžeme žít na vesnici, ve vlastním domku, topit dřevem (zatím nejlevnější palivo), chovat domácí zvířata a pěstovat zeleninu pro vlastní spotřebu, mít vlastní studnu s pitnou vodou a místo chladničky chladný sklep, místo velkého plochého televizoru můžeme mít rozhlasový přijímač a na zápraží si budou hrát čtyři děti, přesto můžeme prožít velmi šťastný život jako naši předkové.

Pokud se životní úroveň bude měřit na počet ledniček, na spotřebu plynu a elektřiny atd., pak naše životní úroveň nebude asi patřit mezi nejvyšší. To však naše životní štěstí a spokojenost nemusí kazit. Zabezpečili jsme základní životní potřeby pro svoji rodinu, máme na ni čas a chodíme do zaměstnání, abychom měli peníze na pojištění majetku a pojistili jsme i živitele rodiny pro případ, že by živitel byl nemocen nebo zemřel. Pojištění chrání naši rodinu před nenadálými událostmi.

Nebo můžeme žít v pronajatém bytě a platit majiteli nájemné, topit plynem nebo elektřinou (zatím nejdražší), nakupovat v supermarketech maso, zeleninu, ovoce. Můžeme dokonce nepít vodu, můžeme si koupit slazenou limonádu. Sice to není zdravé, ale když na ni máme peníze, proč si nezpříjemnit život vyšší životní úrovní. Děti nemáme, nebo jich máme málo, protože by naši životní úroveň snížily. Potřebujeme-li MP3 přehrávač nebo nový mobilní telefon, proč si ho nekoupit. Tím sice statisticky budeme vykazovat svou vysokou životní úroveň, ale to o velikosti naší životní spokojenosti a šťastném životě nic nevypovídá. Myslíme však při tom na vlastní budoucnost? Chodíme do zaměstnání, abychom na všechny potřeby vyšší životní úrovně měli peníze.

Otázka 11.

Záleží příjemné a šťastné prožití života na výši našich finančních příjmů?

- a) Ano, peníze jsou zdrojem uspokojování našich potřeb.
- b) Ano, ale záleží na tom, jak s penězi hospodaříme.
- c) Ne, i bez peněz můžeme přežít a být v životě šťastní.

V současné době bydlíme v bytech či domcích, kde je pitná voda, lednička a mraznička do kterých nakupujeme jídlo a nápoje, platíme nájem, energii (světlo, spotřebiče, vaření, lednička, teplo), platíme za dopravu do školy nebo do zaměstnání, platíme za další vzdělávání, přitom bychom měli pojistit majetek a členy rodiny, měli bychom spořit či investovat do svého stáří a zabezpečit tak svoji pozdější životní úroveň. Také bychom měli myslet na to, že si potřebujeme odpočinout a že dovolená stojí také peníze.

Utrácení peněz je snadné. Těžké je vydělané peníze udržet a neutráct.

Otázka 12.

Do čeho bychom měli investovat nejvíc peněz?

- a) do budoucnosti
- b) do jídla a bydlení (současnost)
- c) do životní úrovně (současnost)

Děti a peníze

Nejenom dospělí, ale i děti dnes potřebují peníze. Rodiče dávají dětem kapesné. Někteří rodiče chápou vydávané kapesné jako nutné výdaje na dopravu do školy, na svačiny a obědy. Jiní nutné výdaje zaplatí a berou kapesné jako příspěvek na zvýšení životní úrovně svého potomka.

Kapesné

Kapesné jako zdroj peněz k výuce hospodaření s penězi

Účelem kapesného je naučit děti zásadám správného hospodaření. Hospodaření s malou částkou se dítě učí předvídat výdaje a stanovit si priority tím, že nejdřív uspokojí potřeby a teprve poté svá přání. Bude šetřit na nákladnější věc a může se samo rozhodnout, jaký komu dá dárek.

Kapesné je sponzorský dar.

Kapesné však může být příjem peněz od sponzora (většinou jím jsou rodiče, prarodiče nebo pěstouni), kteří chtějí přispět na vyšší životní úroveň. To je dobrý skutek, ale nenaučí nás zacházet s penězi.

Otázka 13.

Proč by měl každý mladý člověk dostávat kapesné?

- a) aby se naučil hospodařit s penězi,
- b) pouze na zvýšení své životní úrovně,
- c) aby si mohl koupit všechno, co chce.

Navyšování kapesného

Navyšování kapesného je jeden ze způsobů, jak se naučit hospodařit se svými penězi.

Pokud jsou vaši sponzoři ochotni vám dávat kapesné, jistě jsou ochotni kapesné za dalších smluvních podmínek navýšit. Uzavřete se svým „sponzorem“ smlouvu o tom, co pro něj uděláte, a o kolik se navýší kapesné. Máte snad i jiné možné sponzory? Dědečkové a babičky, strýčkové a tetičky, sousedi mohou být dalšími sponzory, Přemýšleli jste někdy, co jim ze svých schopností a dovedností nabídnout, abyste s nimi uzavřeli smlouvu o tom, co pro ně uděláte?

Otázka 14.

Jak můžeme navyšovat své kapesné?

- a) najít si brigádu nebo zaměstnání
- b) uzavřít smlouvu s rodiči či prarodiči, tetou a strýcem, sousedy
- c) čekat na nového sponzora

Výsledovka

Výsledovka je pro nás nový pojem. Všichni ji však známe ze své peněženky. Dáme si do peněženky kapesné = příjem peněz. Zaplatíme všechny **nutné výdaje** (dopravu, svačiny, obědy) a nebo **nicotnosti** za zvýšení životní úrovně (zmrzlinu, bonbóny, kino, divadlo atp.) Buď nám něco peněz zůstane, nebo jsme na nule a nebo si musíme půjčit cizí peníze, vznikne nám dluh.

Utratíme-li méně než jsme přijali, je zbytek peněz náš ZISK. Utratíme-li všechny peníze, které jsme přijali, je naše peněženka prázdná. Chceme-li utratit víc peněz, musíme si peníze půjčit.

Otázka 15.

Výsledovku známe ze své peněženky. Příjmy mínus výdaje. Jak můžeme ve své peněženke dojít k dluhu?

- a) půjčím část svých peněz kamarádovi
- b) půjčím si chybějící peníze od kamaráda
- c) ztratím peněženku

Odměna za práci

Odměna v různých zaměstnáních je různá. Lidé bez vzdělání = bez kvalifikace mají platy malé. Se vzděláním se platy zvyšují. Nejvíce peněz berou ti, kteří jsou svým vzděláním a zkušenostmi výjimeční. Úspěšní jsou ti, kteří jsou schopni uspět i v konkurenci.

Malý přehled platů v různých povoláních (přibližně)

<i>Pilot</i>	<i>90 000 Kč a více</i>
<i>Poslanec</i>	<i>60 000 Kč a více</i>
<i>Manažer</i>	<i>60 000 Kč a více</i>
<i>Advokát</i>	<i>56 000 Kč a více</i>
<i>Softwarový inženýr</i>	<i>40 000 Kč a více</i>
<i>Programátor</i>	<i>30 000 Kč a více</i>
<i>Lékař</i>	<i>28 000 Kč a více</i>
<i>Advokátní koncipient</i>	<i>22 420 Kč a více</i>
<i>Řidič</i>	<i>19 000 Kč a více</i>
<i>Učitel</i>	<i>18 500 Kč a více</i>
<i>Dělník</i>	<i>14 000 Kč a více</i>
<i>Uklízečka</i>	<i>10 000 Kč a více</i>

Přesnější informace o platech:

<http://aktualne.centrum.cz/finance/grafika/2010/09/14/kolik-berou-profese-prumerna-mzda-skutecny-vydelek/?cid=677256>

Výše příjmu v zaměstnání je závislá na vzdělání a na oboru ve kterém pracujeme. Úspěch uplatnění v přijímacím řízení o zaměstnání je závislý také na praxi v oboru a výjimečných znalostech uchazeče o zaměstnání.

Zaměstnanec spoléhá na svého zaměstnavatele. Zajímá se o plnění toho, co svému zaměstnavateli slíbil v pracovní smlouvě. Touží po vyšším platu, který je závislý na úspěchu firmy pro kterou pracuje a na dobré vůli jeho zaměstnavatele.

Zaměstnání je však pouze jedna z možností zdroje příjmů. Všechna další možnosti vyžaduje od uchazeče jiných druhů příjmů, než je zaměstnání u zaměstnavatele, další nové a jiné znalosti.

Živnostník, zaměstnává sám sebe. Přebírá zodpovědnost za rizika svého podnikání, musí získat své zákazníky a vést evidenci příjmů a výdajů (účetnictví). Zároveň je objektem kontroly několika státních úřadů, které dbají na správné placení daně z příjmu, zdravotního a sociálního pojištění, dodržování nejrůznějších vyhlášek a předpisů.

Přesto mnozí lidé mají svoji živnost při svém zaměstnání, aby mohli navyšovat svoje příjmy.

Různé zdroje příjmů

Všichni lidé potřebují příjmy, potřebují peníze. Většina lidí potřebuje jistoty, a tak shání zaměstnání u majitele podniku - zaměstnavatele. Zaměstnavatel (podnikatel) ví, jakou práci pro zaměstnance má, kolik mu může za jeho práci zaplatit a ví, kolik peněz získá od zákazníka.

Na levé straně této myšlenkové mapy jsou **zaměstnanec** a **živnostník**.

Zaměstnanec má svého šéfa a svoje příjmy má za to, že prodává svůj čas, vědomosti, znalosti, dovednosti a zkušenosti zaměstnavateli. Zaměstnanec tráví čas prací pro zaměstnavatele. Pokud existuje pracovní příležitost, je nejpohodlnější být zaměstnancem. Musím však umět to, co zaměstnavatel potřebuje. A měli bychom být v tom, co potřebuje, být nejlepší ...

Úspěšný zaměstnanec získá důvěru šéfa (zaměstnavatele), dostane víc peněz za větší odpovědnost a stále více času věnuje svému zaměstnavateli, protože větší zodpovědnost přináší víc pracovních úkolů.

Spoléhám-li sám na sebe, mám možnost stát se živnostníkem. Musím se postarat o výrobky nebo služby, které potřebují mí zákazníci.

Živnostník nemá žádného šéfa. Tráví čas prací pro svého zákazníka. Je sám sobě šéfem. Přebírá však na sebe riziko podnikání. Musí znát svoji konkurenci a strategii svých rivalů. Musí

umět nabídnout své služby nebo výrobky a získat tak své zákazníky. Musí být lepší než konkurence.

Úspěšný živnostník získá zakázky a přízeň zákazníků. Úspěch přidá sice živnostníkovi jistotu příjmu peněz, ale obvykle mu bere jeho volný čas.

Jiní lidé mají peníze nebo nápad a investují je. Jejich cílem je zhodnocení svých peněz nebo vlastního nápadu či myšlenky. Očekávají, že jim tato investice přinese další peníze. Jsou to **majitelé podniků** a **investoři**. Ti jsou na pravé straně myšlenkové mapy. Jejich příjmy nejsou závislé na čase.

Majitel podniku zpracoval podnikatelský plán, vytvořil pracovní místa pro zaměstnance. Majitel prosperujícího podniku vytváří pracovní příležitosti. V podniku pracují zaměstnanci, a podnikatel má čas věnovat se budoucnosti svého podniku a své rodině.

Investor investuje svůj kapitál (peníze, čas, nápady). Například kupuje podíly v podnicích nebo spekuluje na burze cenných papírů. Pro investora pracuje jeho investice 24 hodin denně.

Otázka 16.

Pokud jsou zaměstnanec nebo živnostník úspěšní (levá strana mapy zdrojů příjmů), tak jim úspěch bere to nejcennější, co v životě mají. Co to je?

- a) vědomosti a dovednosti
- b) peníze
- c) čas

Navyšování příjmů

Úspěšný zaměstnanec získá přízeň šéfa a ten ho pověří dalšími úkoly nebo zodpovědnější funkcí. Přidá mu peníze ve výplatě. Ale obvykle mu takové zaměstnání bere volný čas. Úspěch přidá zaměstnanci peníze, ale bere mu čas.

Pokud dovede zaměstnanec dobře hospodařit se svým časem, může vytvořit i další zdroj příjmů.

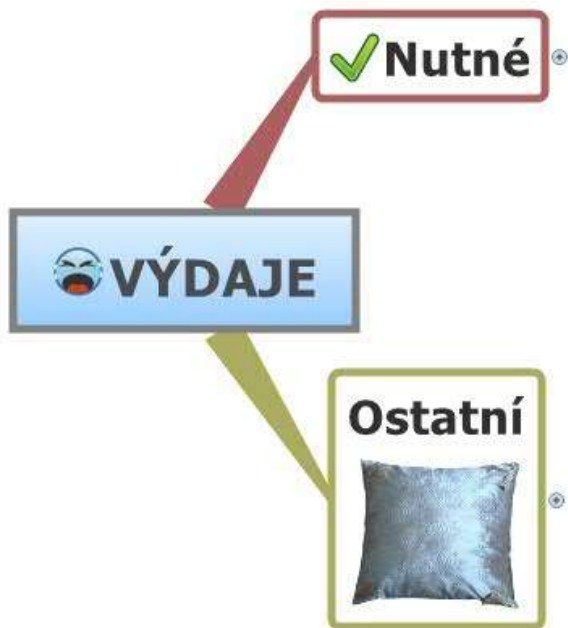
Navyšováním příjmů můžeme navyšovat ostatní výdaje. Jak vidíme na následujícím obrázku.

Výdaje můžeme rozdělit na nutné a ostatní. Nutné výdaje slouží k přežití nebo také k udržení životní úrovně. Nutné výdaje musíme zaplatit, abychom přežili a udrželi si životní úroveň, na kterou jsme si zvykli. Za naše základní potřeby (jídlo, vodu, nájem bytu, elektřinu, teplo, světlo, atd.) a za životní úroveň musíme platit peníze.

Peníze, které nám po nutných výdajích zůstanou, můžeme použít na krytí ostatních výdajů, tvoří tzv. polštář.

Kolik lidí žije tak, že žádný polštář nevytvoří? Mnoho! Proč? Protože utratí celý plat za nutné výdaje. Přesto by měli hospodařit se svými penězi, aby ze všech příjmů měli peníze i na ostatní výdaje.

Na nutné výdaje jsme si dali peníze stranou, ty musíme zaplatit. A ostatní výdaje si můžeme rozložit, jak chceme.

Otázka 17.

Co by v ostatních výdajích nemělo scházet?

- a) spoření na oblíbené koníčky
- b) spoření na osobní rodinný automobil
- c) spoření na budoucnost (na peněžonosiče)

Moudří lidé

Většina moudrých lidí má tři druhy ostatních výdajů.

1. **Spoření na investice.** To znamená spoření na budoucnost. Spoření na zabezpečení svého stáří.
2. **Spoření na zvyšování životní úrovně** dnes či zítra. Sem můžeme zařadit životní jistoty, jako je pojištění rodinných příslušníků a majetku. Nebo spoření na ledničku, televizor. Zkrátka penězožrouty.
3. Nezapomínají na **výdaje na dobročinnost**. Přispívají potřebným, kteří pro nemoc nebo z jiných důvodů nemají možnost pracovat.

Spoření na životní úroveň

Zabezpečíme-li rodinu (sebe) nutnými výdaji, abychom přežili, můžeme přemýšlet i o ostatních výdajích. První nás napadne, že bychom si mohli koupit něco, co nám udělá radost, co zvýší naši životní úroveň.

Láká nás přítomnost. Na budoucnost moc nemyslíme. Nový televizor nebo nová kuchyně není investicí. Přesto bychom menším dílem mohli spořit na něco, co nás přiblíží životní úrovni našich současníků. Je to nový mobilní telefon, automatická pračka nebo nová kuchyň, rodinné auto? To záleží na našem rozhodnutí. Každopádně bychom měli mít na mysli investici do naší budoucnosti.

„Investice znamená, že se dnes něčeho vzdáváme proto, abychom něco získali v budoucnosti.“

Spoření na investice

„Investice znamená, že se dnes něčeho vzdáváme proto, abychom něco získali v budoucnosti.“ Šetříme na něco, co nám v budoucnu má přinést peníze. Investujeme do majetku, který má tu vlastnost, že tvoří naše vlastní příjmy, nezávislé na nikom jiném. Tato investice se stává našim vlastním zdrojem příjmů peněz.

Dobročinnost

Neměli bychom zapomínat na příspěvek pro lidi, kteří jsou nemocní nebo z jiných důvodů nemohou pracovat a vydělávat peníze.

Životní cyklus

Životní cyklus je stále stejný. Má pět částí.

1. Dětství = závislost na rodičích.
2. Mládí = nezávislost na rodičích,
3. Vlastní rodina = starost o potomky,
4. Děti opouští hnízdo.
5. Stáří. Závislost na státním důchodu. Závislost na vlastních zdrojích příjmů.

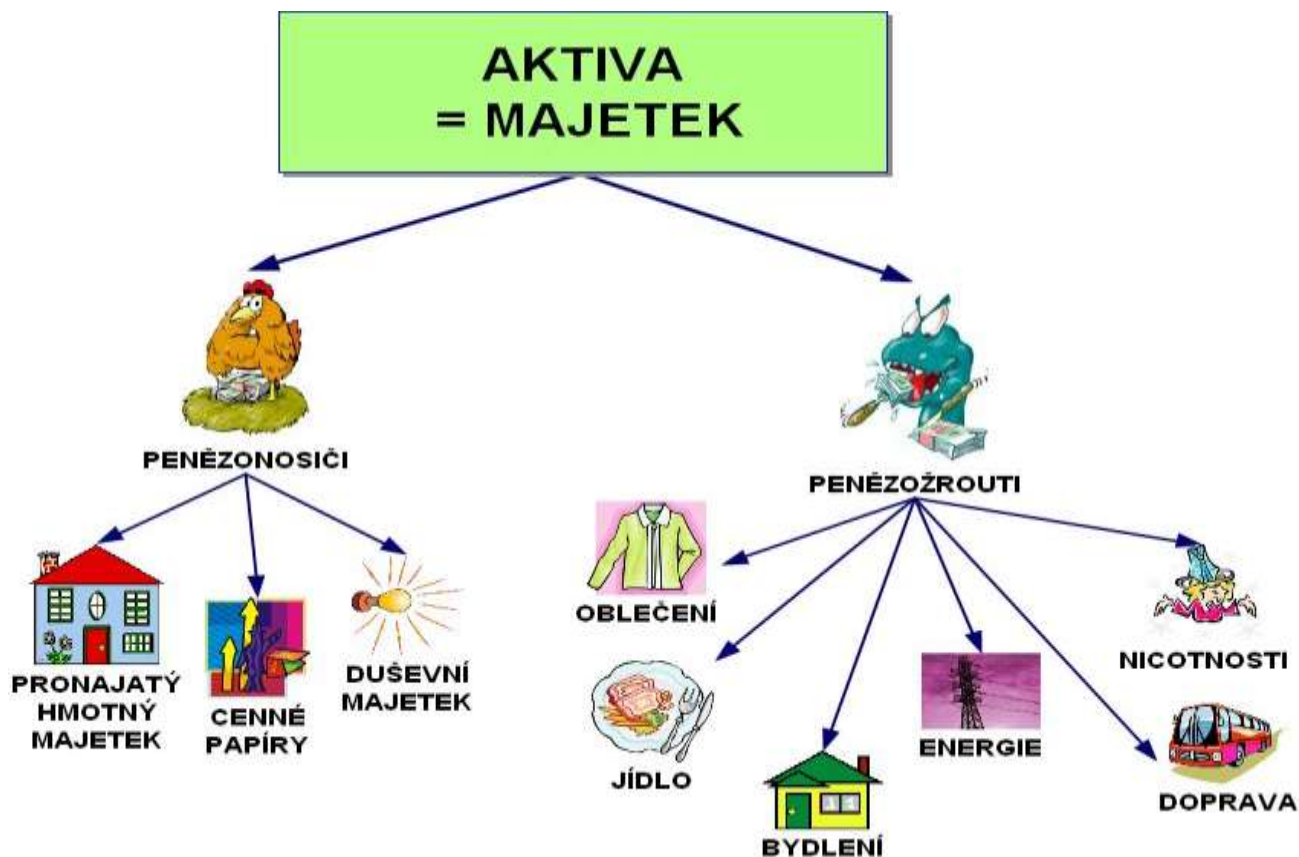
V průběhu životního cyklu, od narození až po důchodový věk, se staráme o přítomnost, ale měli bychom také myslet na budoucnost.

1. Chodíme do školy a získáváme vědomosti, znalosti a dovednosti. Duševní majetek. Investujeme svůj čas pro svoji lepší budoucnost.
2. V zaměstnání získáváme peníze a hospodaříme s nimi. Jsme na rodičích nezávislí.
3. Vlastní rodina pečuje o své potomky a buduje budoucnost.
4. Děti opustily rodinu a rodiče dbají na svoji finanční budoucnost. Měli by si zabezpečit životní úroveň až nebudou v produktivním věku.
5. V důchodovém věku čerpají rodiče peníze z úspor nebo z podniků, které v průběhu životního cyklu vytvořili.

Co vlastně nakupujeme?

Nakupujeme zboží a služby k zabezpečení svého přežití a k udržení svého životního stylu. Nakupujeme majetek. Výdaje můžeme rozdělit na nákup penězožroutů anebo penězonosičů.

Bez penězožroutů se dnes neobejdeme. Ale záleží na našem životním stylu, kolik peněz v průběhu životního cyklu pořídíme.

Stručně řečeno, kupujeme si penězožrouty a peněžonosiče, kupujeme si majetek. Některým majetkem je naše vzdělání a jiné výdaje utratíme za jídlo, nápoje, vodu, elektřinu, plyn, dopravu, kupujeme šaty, boty nebo platíme nájem bytu, ve kterém bydlíme.

Převážně utrácíme peníze za penězožrouty. Bez penězožroutů se neobejdeme. Nyní peníze potřebujeme, abychom si koupili to, co potřebujeme k přežití a udržení naší životní úrovně. Co to jsou penězožrouti a peněžonosiči?

Majetek

Peněžonosiči a penězožrouti

Každý majetek má svou hodnotu. Majetek může mít i jinou vlastnost než požírat naše peníze. Můžeme mít majetek, který peníze přináší. Proto můžeme majetek rozdělit na dvě základní skupiny. Peněžonosiče a penězožrouty.

Penězožrouči

Penězožrouči přestavují majetek, který si koupíme, spotřebováváme a vzniknou nám z něj celkově pouze výdaje.

Takovým majetkem uspokojujeme své potřeby – hlad, žízeň, potřebu někam patřit, komunikovat s ostatními apod. Velmi často penězožrouči dokonce potřebují ke své funkci další dokrmování, takže například auto musí spotřebovávat pohonné hmoty, televize spotřebovává elektřinu a je třeba z ní platit televizní poplatek atd.

Penězožroučů se samozřejmě nemůžeme zbavit, ke svému životu je potřebujeme. Ale na druhou stranu bychom si je neměli pořizovat zbytečně a neuváženě.

Penězonosiči

Penězonosiči přestavují naopak majetek, který nám peníze přináší bez toho, že bychom museli pracovat.

Abychom penězonosiče získali, musíme obětovat buď svůj čas – například na vybudování vlastního podniku, na zpracování podnikatelského záměru nebo investovat své peníze (do stavebního spoření, podílových fondů, kapitálového pojištění, akcií, dluhopisů atd.).

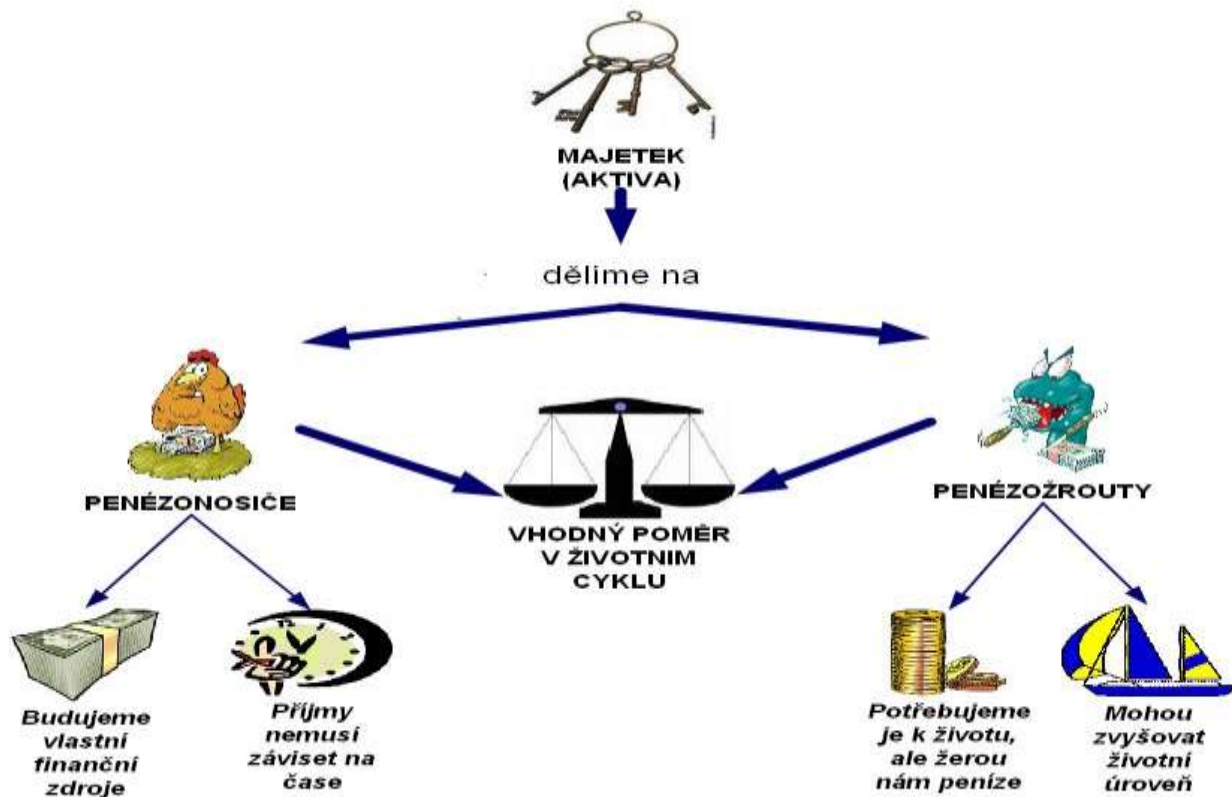
Pouze vlastnictví penězonosičů umožňuje dosáhnout vlastních finančních zdrojů příjmů.

Majetek se skládá z penězožroučů a penězonosičů. V průběhu životního cyklu bychom měli dbát o vyvážený poměr nákupu penězožroučů a penězonosičů.

Moudří lidé

Moudří lidé myslí nejenom na dnešek, ale myslí i na budoucnost. Proto si plánují nákup penězonosičů. V průběhu životního cyklu, podle svých možností, spoří a investují do penězonosičů a budují tak vlastní zdroje příjmů.

Otázka 18.

Investice je nákup

- a) penězožroutů
- b) peněžonosičů
- c) pasiv

Otázka 19.

Peněžonosič je pouze pro

- a) bohaté, kteří chtějí mít vlastní zdroj příjmů
- b) všechny lidi, kteří chtějí mít vlastní zdroj příjmů
- c) střední vrstvy, které chtějí mít vlastní zdroj příjmů

Jaké znáte peněžonosiče? Nahlédněme do klubu peněžonosičů.

Uveďme si jednoduchý příklad peněžonosiče. Rodina pana Černého má zahrádku u hlavní silnice. Rozhodla se navýšit rodinný příjem z reklamních panelů, které umístí na svém plotě.

Nejlepší je vlastní plot a vlastní cedule. Ale i plot se dá pronajmout ...

Pan Čermák vyrobil panely a připevnil je na plot. Paní Čermáková sehnala firmy, které si na panely připevnily reklamu. Každá firma měsíčně platí 1 000 korun. To znamená, že Čermákově mají navýšený měsíční příjem o $3 \times 1\,000 = 3\,000$ korun za měsíc.

Literatura:

Háša M., Oupic M.: Tajný deník Barborky Syslové, Profess Consulting s.r.o., Praha 2008

Emiliánová, G., Schweitzerová, A.: Už nikdy na mizině, BB ART, Praha 2003

Laut, Phil.: Peníze jsou moji přátelé, TALPRES, Praha 1992